



Lillån - inventering av fiskarter

Bakgrund

Miljöteknik i Väst har på uppdrag av Vänersborgs Naturskyddsförening under sista veckan i juni utfört en inventering av fiskfaunan i Lillån. Syftet med inventeringen var att få en bild av artsammansättningen i ån som en del i arbetet med bildandet av ett nytt naturreservat i området. Tidigare utförda inventeringar påvisade relativt svaga fiskbestånd och även om enstaka öringar observerats i ån så har någon föryngring inte kunnat bekräftats.

Metod

Inventeringen utfördes genom kvalitativt elfiske under två dagar i sista veckan av juni. Elfisket utfördes på sträckor av ån där det var genomförbart (se fig 1).

Resultat och reflektioner

Jämfört med tidigare utförda inventeringar så påträffades betydligt mer fisk under detta elfiske. Stensimpa är den till antalet dominerade arten i ån framförallt i de övre delarna. Även lake (15-45 cm) påträffades relativt ofta och vår uppskattning är att det finns ett rikligt bestånd av båda dessa arter längs hela ån. Öring (3,5-40 cm) påträffades längs delar av åns sträckning. Förekomsten varierade kraftigt och var framförallt koncentrerad till de sydligaste partierna med endast sporadiska fynd i de norra delarna. Öringlek på de nedre sträckorna kunde bekräftas för iaf de två senaste åren (se fig 3). Majoriteten av öringarna som påträffades var juveniler alltså fisk som kläcks antingen i år eller förra året. Utöver detta påträffades också ett fåtal individer av gädda (10-25 cm), ål (<55 cm) samt signalkräfta.

Även en sträcka högt uppströms i systemet, förbi djuphålan i norr, elfiskades. Denna sträcka verkar inte ha elfiskats tidigare och här påträffades ål och öring. Som ett tilläg kan nämnas att kläckande dagsländor av släktet Ephemera observerades, vilket indikerar en hög vattenkvalitet över tid.

Förekomsten av öring tycks ha en negativ korrelation med förekomsten av lake och stensimpa. Detta är självklart inte den



Fig 1. Elfisket utfördes på lämpliga sträckor mellan de röda markeringarna på kartan.

enda faktorn utan öringens begränsade spridning beror naturligtvis även på andra faktorer. De sträckor i den södra delen av ån där majoriteten av öringarna fångades samt där det skett lek var relativt grunda strömmande sträckor med naturligt bottensediment av grus och block i varierande storlek. Att det numera förekommer lek talar för att kvarnruinen inte utgör ett absolut vandringshinder och att de åtgärder som gjordes där hade god effekt. Vår bedömning är att den västra fåran fungerar utmärkt som passage medans den östra är lite mer krävande att ta sig upp för. Fisk i lekmogen ålder påträffades som sagt högre upp i systemet där det tidigare gjorts relativt omfattande åtgärder för att gynna öringen. Varken juveniler eller tecken på lek

observerades på dessa sträckor vilket tyder på att de tidigare åtgärderna inte haft önskad effekt.

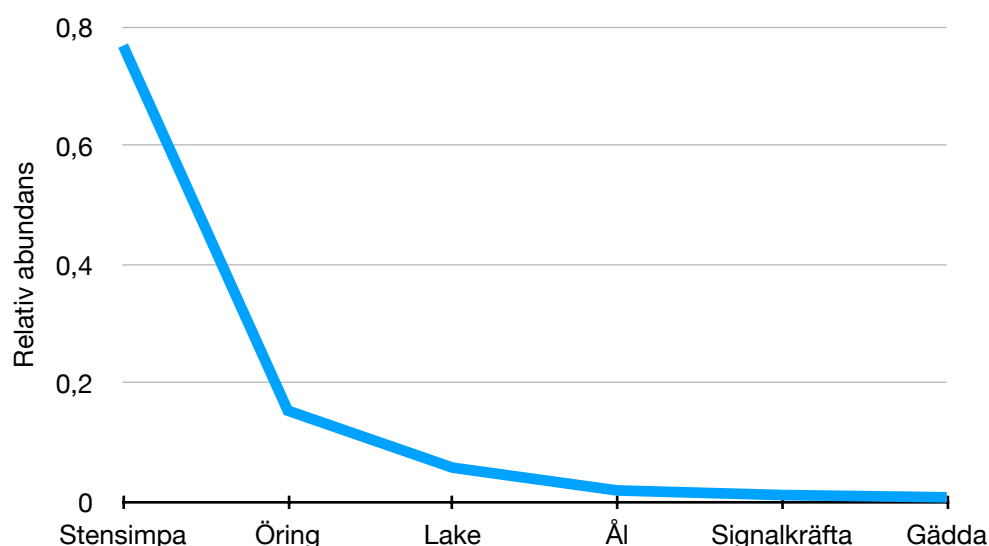


Fig 2. Diagram över den relativa abundansen för de påträffade arterna på den totala sträckan som elfiskades.



Fig 3. De röda markeringarna på kartan indikerar sträckor där fungerande föryngring för öring observerades.

Förslag på åtgärder

Den lista med åtgärder som föreslås i kommunens rapport ”Inventering och restaurering av mindre vattendrag i Vänersborgs kommun 2020” för Lillån är i stort sett identisk med de åtgärder som skulle rekommenderas utifrån resultaten av denna inventering.

Högsta prioritet är att tillföra sediment i lämplig storlek. Både lekgrus och stora block för att skapa lekplatser, strömsträckor och ståndplatser. Sträckorna som visas i fig 3 kan användas som vägledning för hur det bör se ut. Särskilt den norra sträckan. Fig 4 visar exempel på sträckor som är lämpliga att fokusera på.

Även död ved bör tillföras både i syfte att påverka hydrologin men också för att skapa trygga uppväxtplatser och främja förutsättningarna för vattenlevande insekter. Gärna fälla och förankra hela träd ner i ån.

Längs den norra sträckan i fig 4 har det tagits ner en hel del träd på den västra sidan av ån. Här rekommenderas att det planteras nya träd för att få tillbaka en del av de nyttor som en fungerande kantzonen medför, skuggning, insektsliv, näringsutbyte, hindra igenväxning mm.

Att undersöka förutsättningarna för reglering av vattenflödet vid spärrdammen i åns inlopp från Vänern i syfte att simulera en mer naturlig hydrologisk regim bör också undersökas. Framförallt med fokus på ett högre vårflöde som kan spola rent i bottensedimenten.

Inte heller fortsatt utsättning av regnbåge i ån är att rekommendera när det finns ett föryngrande bestånd av öring. Även bekämpning av invasiva arter, både i (vattenpest) och längs ån (jättebalsamin) rekommenderas.



Fig 4. Sträckor med hög potential att fokusera på för åtgärder som gynnar öring markerade i rött.



